

Рівненський державний
гуманітарний університет

Студентський дайджест

Збірник наукових матеріалів
здобувачів вищої освіти

№ 7
2023

**Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет**

Студентський дайджест

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 7

Рівне, 2023

Основою формування національної гідності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО є моральне, естетичне, трудове, розумове виховання маленького громадянина. У процесі такого різнобічного виховання зароджуються перші паростки духовно-моральних патріотичних почуттів.

Висновок. Отже, впроваджуючи патріотичне виховання в освітню систему роботи закладу дошкільної освіти, вихователі сприяють гармонійному розвитку особистості дитини, формуванню усвідомленого уявлення про себе як про повноправного громадянина України, який має не лише права, а й обов'язки перед близькими людьми та іншими громадянами своєї держави, а також почуття національної гідності.

Список використаних джерел

1. Бех І. Патріотизм має бути дієвим. Сучасний підхід до патріотичного виховання. *Дошкільне виховання*. 2016. № 8. С.2-3.
2. Борисова Н.А. Патріотичне виховання дітей дошкільного віку. *Таврійський вісник освіти*. 2017. № 1. С. 53-59.
3. Васильєва С.А. Виховання початків патріотизму в дітей старшого дошкільного віку. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія*. 2015. Вип. 44. С. 84-89.
4. Гавриш Н., Крутій К. Національно-патріотичне виховання у ситуації соціального неспокою : змінюємо підходи. *Дошкільне виховання*. 2015. № 8. С. 2-7.
5. Дроботій О., Кривоніс М. Патріотичне виховання в ДНЗ. Харків : Ранок, 2017. 192с.
6. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]: Закон України № 2628-III від 11.07.2001. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 49. Ст. 259.
7. Лісовець О.В. Національно-патріотичне виховання з основами народознавства : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта». Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 111 с.
8. Наказ МОН № 33 від 12.01.2021 року Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5ff/ec2/5a1/5ffec25a12343405202526.pdf>

УДК 047.22

SOFT SKILLS – ЯК ФЕНОМЕН ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПСИХОЛОГА

Хома Олена, здобувачка ОС «магістр»,
спеціальності 053 «психологія» 1 курс, РДГУ

Науковий керівник: Корчакова Н.В., доктор психологічних наук, професор

Постановка проблеми. У сучасному світі психології, разом з професійними знаннями і вміннями, необхідними є також ті навички, які часто називають «soft skills». Soft skills – це індивідуальні особливості особистості, що впливають на здатність ефективно спілкуватися, працювати в команді, вирішувати проблеми, приймати рішення та взаємодіяти з іншими людьми. У сьогоднішній день, Soft skills стають все більш вагомим елементом професійної компетентності психологів, оскільки їх застосування забезпечують можливість успішно працювати з різними клієнтами, у тому числі з важкими та складними.

Над дослідженням проблем «Soft skills» працювали О.Абашкіна, О.Барінова, Є.Гайдученко, В. Давидова, Д. Татаурщікова та багато інших. У опрацьованих нами дослідженнях, на жаль, немає єдиної класифікації переліку «soft skills». Всеж деякі автори припускають, що «Soft skills» являють собою фундаментальні соціально-психологічні навички. До прикладу, Д.Татаурщікова [3] вважає, що ці навички належать до соціологічних термінів і являють собою уніфіковані навички та особистісні якості, що підвищують ефективність роботи та взаємодії з іншими людьми. Особливу роль у складі «soft skills»

вчена відводить емоційному інтелекту, який в свою чергу, охоплює набір якостей, пов'язаних із взаємодією з іншими людьми. А.Шипілов, визначаючи «soft skills» як соціально-психологічні навички, до їх складу відносить: комунікативні, лідерські, командні, публічні та інші, що можуть знадобитись в більшості ситуацій [4].

Є. Гайдученко та А.Марушева [1] вважають, що «soft skills» зможуть допомогти спеціалісту знаходити спільну мову з оточуючими, встановлювати та утримувати міжособистісні зв'язки, бути справжнім лідером та гарним комунікатором. В. Давидова [2] розглядає «soft skills» як навички, що людина отримує через власний досвід, у процесі додаткової освіти та використовує для подальшого розвитку у професійній діяльності.

Якщо проаналізувати те, що говорили Д. Татаурщікова та А. Шипілов, то варто зазначити, що А. Шипілов зосередив свою увагу на «Soft skills», як на навичках які допомагають у підвищенні професійної ефективності, та лідерських якостях особистості. В той же час, коли Є. Гайдученко, Д. Татаурщікова та А. Марушева зосередились на значенні «soft skills», як навичок, які допомагають особистості краще комунікувати з її оточенням.

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз поняття «Soft skills», визначити важливість наявності даних якостей у сучасного психолога.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні існує велика кількість наукових підходів до осмислення і класифікації поняття «soft skills», але важливо зазначити, що не існує єдиного вірного підходу до класифікації даного поняття, натомість, існує їх інтерпретація, яка умовно поділяє усі ці навички на декілька груп (табл.1).

Таблиця 1

Основні групи «Soft skills»

Вид навичок	Змістова характеристика
Комунікативні навички	Вміння домовлятися з іншими людьми, працювати в команді, аргументувати свою позицію. Сюди ж можна віднести лідерські якості та емоційний інтелект – здатність розуміти чужі почуття та контролювати свої
Навички самоорганізації	Вміння ефективно організувати власну роботу і правильно розпоряджатись своїм часом.
Креативні навички	Креативне мислення, вміння знаходити нешаблонні підходи до вирішення проблем.
Уміння працювати з інформацією	Пошук, аналіз і висновки. Вміння обробляти знайдену інформацію.
Стійкість до стресу	Серйозні зміни – стрес, а без високої стресостійкості довготривало і якісно виконувати свою роботу не вийде

Для психологів ці навички є особливо важливими, оскільки вони працюють з людьми, тому їм необхідно мати добре розвинуту емпатію, комунікаційні та лідерські якості.

Однією з найважливіших soft skills для психолога є емпатія. Психолог повинен бути здатний співчувати своїм клієнтам і розуміти їхні потреби та проблеми. Він повинен бути здатний почути і зрозуміти те, що клієнт говорить, а також спостерігати за його невербальними сигналами, що може допомогти вирішити проблему клієнта більш ефективно.

Комунікаційні навички також дуже важливі для психолога. Психолог повинен бути здатний ефективно спілкуватися зі своїми клієнтами, використовуючи різні форми комунікації, такі як - голос, мова тіла та письмові повідомлення. Прикладом може бути ситуація, коли психолог працює з клієнтом зі страхами або тривожністю. У цьому випадку, фахівець повинен бути здатний ефективно спілкуватися з клієнтом, допомагаючи йому зрозуміти свої емоції та думки, використовуючи відповідні слова та тон голосу, які можуть допомогти заспокоїти його.

Лідерські навички є важливими для психологів, які працюють в команді або керують своєю власною практикою. Ці навички можуть включати здатність мотивувати та надихати

інших, приймати важливі рішення та керувати процесом роботи. Ці навички допоможуть психологу бути ефективним керівником та розуміти, як краще співпрацювати зі своїми колегами.

Навички планування та організації також є важливими для психологів. Вони повинні бути здатні організовувати свій час та ресурси, керувати проектами та планувати свою роботу, щоб забезпечити ефективне та продуктивне виконання завдань.

Навички критичного мислення та аналітики також важливі для психологів, оскільки вони повинні бути здатні аналізувати дані та інформацію, що надходить від їхніх клієнтів та джерел зовнішньої інформації. Вони повинні бути здатні вирішувати проблеми та розробляти стратегії, які допоможуть клієнтам досягти своїх цілей.

Висновки. Таким чином, здійснивши аналіз праць ми можемо визначити, що Soft skills – це комплекс «гнучких умінь», що складаються із соціального, емоційного, когнітивного та управлінського компонентів. В цілому, soft skills є важливими навичками для психологів, які допоможуть їм бути більш ефективними та успішними в роботі зі своїми клієнтами, командами та власною практикою.

Рівень розвитку ваших Soft Skills прямо впливає на професійне становлення студента, та його подальший розвиток уже в професійній діяльності.

Список використаних джерел

1. Гайдученко Є. Емоційний інтелект. Режим доступу: URL: <https://l-a-b-a.com/lecture/show/99>.
2. Давидова В. Слухати, говорити і домовлятися: що таке soft skills і як їх розвивати. Режим доступу: <https://theoryandpractice.ru/post/11719-soft-skills>
3. Татаурщикова Д. Soft skills. Режим доступу: https://4brain.ru/blog/soft_skills/.
4. Шипілов В. Перелік навичок soft-skills та способи їх розвитку. Режим доступу: https://cfin.ru/management/people/dev_val/softskills.shtml.

УДК 316.647.82-057.87

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ЕЙДЖИЗМУ В СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Чорноус Яна, здобувачка ОС «бакалавр»

спеціальності 053 «Психологія» (Практична психологія), 4 курс, РДГУ

Науковий керівник: Кулакова Л. М., кандидат психологічних наук, доцент

Постановка проблеми. У багатьох розвинутих західних суспільствах, зокрема в Україні, спостерігаються прояви дискримінації, упередженого ставлення, приниження людської гідності, стереотипи щодо різних вікових груп, які реалізуються на тлі негативної вікової стереотипізації (ейджизм).

Слід зауважити, що ейджизм є досить поширеним явищем у світі. Ейджизм виникає, коли вік використовується для поділу людей на певні категорії таким чином, що це шкодить їм, ставить у невідгідне положення, породжує несправедливість і підриває солідарність між поколіннями. До основних сфер розгортання ейджизма належать: соціально-економічна, психологічна та медична. З самого дитинства, і в міру дорослішання, людина зустрічається з ейджизмом стосовно себе і виявляє його до оточуючих в результаті підсвідомого прийняття панівних у суспільстві упереджень, негативних уявлень і стереотипів щодо людей різного віку.

Дослідженню причин виникнення ейджизма, пошуку ефективних стратегій його подолання присвячені розвідки вітчизняних і зарубіжних авторів: Р. Батлера, О. Березіної, О. Вашанової, О. Горецької, І. Лагутіної, Л. Магдисюк, Н. Паніної, Н. Печериці, І. Сахарук, А. Шамне, А. Cuddy, А. Traxler, S. Fiske, J. Settin, M. Hummert, T. Garstka, L.O'Brien, A. Greenwald, D. Mellott, S.Kwong, T.Sheree, R. Heller та інших.

ЗМІСТ

Артемук О. Вплив стресу на самопочуття людини та її життєдіяльність	3
Баранович І. Вікові особливості прояву страхів у дітей молодшого шкільного віку...	5
Басалига Т. Посттравматичний стресовий розлад у учасників збройних конфліктів...	7
Болюх Н. Вплив емоцій на психічне здоров'я особистості.....	10
Боровець А. Проблема розвитку особистості в молодшому шкільному віці.....	13
Боса-Мірявець М. Психологічна готовність майбутніх педагогів до професійної діяльності.....	16
Босий-Мірявець В. Комунікативна культура педагога: психологічний вимір.....	20
Бугайчук І. Психокорекція нейрофізіологічних зв'язків у дітей з особливими освітніми потребами.....	23
Гавін Б. Особливості прояву психологічного стресу у людини.....	25
Гонтаренко В. Механізми психологічного захисту дітей.....	28
Гончарук А. Психологічні особливості спілкування у підлітковому віці.....	30
Горбатюк О. Методичні аспекти профілактики девіантної поведінки підлітків	33
Гудовсек С., Павелків Р. Сутність поняття «безпека життєдіяльності» з точки зору психологічної науки.....	34
Дем'янюк В. Психологічний зміст емпатії в контексті морального розвитку молодшого школяра.....	37
Дивульська К., Юрчук О. Особливості роботи психолога у школі в умовах воєнного стану.....	40
Єфімова М. Психологічні особливості дітей вимушених переселенців.....	42
Загородський Д. Психологічні чинники прояву любові у подружніх парах.....	44
Каверіна Б. Особливості конфліктної поведінки у підлітковому віці.....	47
Климчук І. Психологічні особливості емоційної стійкості студентів у період кризи...	52
Ковальчук О., Аладько Т., Ковальчук С. Соціально-психологічні причини поширення алкоголізму в середовищі підлітків.....	55
Ковальчук О., Назарець Л. Особливості дистанційного навчання в системі вищої освіти: недоліки та переваги.....	58
Коренко Д. Психологічні особливості поведінки обдарованих дітей.....	62
Корчака Ф., Корчакова Н. Вплив військової агресії на розвиток національної ідентичності української молоді	65
Котляр О. Психологічні особливості переживання самотності в юнацькому віці.....	66
Кривко М. Вплив сучасної іграшки на психічний розвиток дитини дошкільного віку.	68
Кулакова О. Використання інтерактивних платформ у навчанні іншомовної лексики	72
Курята Н. Вплив війни на життєстійкість українського студентства.....	75
Лаврук Л. Психологічні особливості міжкультурної адаптації переселенців у чужій країні.....	77
Мартюченко К. Креативність як фактор успішної самореалізації особистості.....	80
Мисько Є. Шкільна тривожність підлітків як соціально-психологічна проблема.....	83
Мотруніч І., Юрчук О. Використання інноваційних технологій у процесі фізичного виховання дошкільників.....	86
Нікішина Д. Рефлексія як фактор подолання фрустраційних ставнів у студентів.....	88
Оборська А. Дослідження впливу арт терапії у процесі психологічної корекції девіантної поведінки поранених військовослужбовців під час реабілітації.....	92

Павелків В. Сучасні реалії та їх вплив на розвиток агресивної та деструктивної поведінки молоді.....	93
Парчук Т. Психологічна готовність молоді до сімейного життя.....	96
Подлящук О. Психологічні особливості прояву емоційного вигорання у педагогів....	97
Приступлюк С. Психокорекція агресивної поведінки підлітків засобами арттерапії...	101
Пшенична Л. Феномен харизми та його вплив на міжособистісну взаємодію.....	103
Ряба Л. Фактори формування самооцінки в підлітковому віці.....	106
Сабат Є. Особливості феномена прокрастинації у студентському середовищі.....	108
Семенюк В. Психологічний супровід дітей раннього віку із загальною затримкою мовленнєвого розвитку.....	111
Сизов С. Теоретичний аналіз психологічної реабілітації осіб з алкогольною залежністю.....	112
Стащук А. Особливості використання арт терапії в роботі з молодшими школярами..	113
Тарасюк Л. Музика як чинник впливу на психічний стан особистості.....	116
Тимчак С. Інформаційна гігієна під час війни.....	118
Ткачук О. Соціально-психологічні аспекти сугестивності як фактору узалежнених форм поведінки в юнацькому віці.....	120
Українець В. Віра дітей у Збройні Сили України.....	123
Федорович Р., Опанасюк І. Методи арттерапії як засіб корекції сімейних відносин.....	125
Холод Ю. Формування національної гідності дітей дошкільного віку як проблема дошкільної освіти.....	127
Хома О. Soft skills як феномен професійної компетентності сучасного психолога.....	129
Чорноус Я. Психологічні особливості прояву ейджизму в студентській молоді: теоретичний аспект.....	131
Шевчук В. Соціально-психологічні аспекти дитячо-батьківських взаємин у сім'ях, що перебувають у складних життєвих обставинах.....	134
Шепель Т. Проблема емоційного вигорання лікарів.....	137
Шишка А., Юрчук О. Адаптивне фізичне виховання як засіб корекції психомоторних порушень у дошкільників із заїкуватістю.....	139
Яковець О. Особливості процесу соціальної адаптації дітей з аутизмом.....	142
Якубовська М. Психологічні особливості формування емоційної стійкості майбутніх психологів в стресогенних умовах.....	145
Яремчук Ю. Статистичні особливості виникнення захворюваності на ПТСР у військовослужбовців.....	149
Ярмошевич В. Експериментальне дослідження використання методу казкотерапії у роботі з дітьми в умовах війни.....	150